

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Causal Factors Affect Effectiveness of the Office of Primary Educational Service Areas.

เจ็ดจำ น้อยสำลี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2) หาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 3) สร้างแบบจำลองความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงเส้น 4) ยืนยันแบบจำลองของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้างานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 420 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบ Check List และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Factor Analysis, Path Analysis, Pearson Correlation Coefficient, Chi-Square GFI AGFI และ RMSEA

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กร และความผูกพันต่อองค์กร 2) ปัจจัยทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวก มีค่าสัมประสิทธิ์ต่อประสิทธิผลสหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง .119 ถึง .980 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 และ .05 3) แบบจำลองความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงเส้น เป็นแบบ Recursive model มีพฤติกรรมผู้นำองค์กรเป็นตัวแปรภายนอก ที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อ ตัวแปรภายในที่ศึกษา และส่งผลต่อเนื่องไปยังตัวแปรประสิทธิผล 4) รูปแบบความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงเส้นที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับพฤติกรรมผู้นำองค์กร การจัดบรรยากาศในการทำงาน ส่งเสริมให้รวดเร็ว คล่องตัวและทันต่อเหตุการณ์ สร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ สร้างจิตสำนึกการให้บริการและความรับผิดชอบของบุคลากรในสำนักงานให้มากขึ้น สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม นำเทคโนโลยีมาใช้ สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: ปัจจัยเชิงสาเหตุ ประสิทธิภาพ

Abstract

This research aimed to study 1) the causal factors affect effectiveness of the office of Primary Educational Service Areas. 2) Study correlation of causal factors affect 3) build the linear structural modeling of the causal factors that affect the effectiveness of the office of Primary Educational Service Areas; and 4) Verify the model. The 420 administrators, deputy administrators and head of the office of primary were the samples by stratified sampling were used to collect the data with the questionnaires. Data were analyzed by using factor analysis, correlation coefficient of Pearson, Chi-Square, factor analysis, path analysis, GFI, AGFI, and RMSEA.

The results showed that: (1) all variables in this the study were the causal factors that affect the effectiveness of the office of Primary Educational Service Areas. (2) all variables positively correlated the correlation coefficient were between 0.119 to 0.980 and statistically at .01 and .05 (3) the recursive model showed that the behavior of the organization was an exogeneous variable that influenced both directly and indirectly to the endogeneous variables that were the organizational structure, organizational commitment, organizational culture and organizational climate, respectively, that affected the effectiveness of the office of Primary Educational Service Areas which was the ultimate dependent variable; (4) the study indicated that the developed model was harmony with the empirical.

Policies suggested from the study were the leader should focus on organizational behavior, working atmosphere, the demand should be fast, streamlined and timely, also they should create a climate of trust, a sense of service and responsibility of staff in the office; more motivation, participation and high technology should be used in the office. Suggestion for the next research, there should be studied in longer-term and continuous monitoring also should be done the qualitative study.

Keywords : Causal Factors, Effectiveness

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข เพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาของชาติ ไว้เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2520 (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543 ข : 18) ดังความสำคัญตอนหนึ่งว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะคติ กำนินิยม และคุณธรรม ของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก้าวหน้าได้สะดวก รวด

เร็ว” ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว” ซึ่งปัจจุบันการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นองค์กร หรือสถาบันทางสังคมที่จัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินงานด้านการศึกษา ระดับการศึกษาภาคบังคับตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ที่ทุกคนต้องพึ่งพาองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ ในการตอบสนองความต้องการและความอยู่รอดในการดำเนินชีวิต องค์กรจะมีการเคลื่อนไหวเป็นพลวัต (Dynamics) เสมือนเป็นสิ่งที่มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ โดยมีปัจจัยหลายๆ อย่างมาเกี่ยวข้อง (จินกัทร ภูมิรัตน์, 2549) องค์กร ที่ดำเนินงานเป็นที่ยอมรับของสังคมถือเป็น

องค์การที่มีประสิทธิผลและการศึกษาถึงปัจจัยความมีประสิทธิภาพขององค์การเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะประสิทธิผลจะบ่งบอกถึงความสามารถขององค์การและแสดงถึงความสำเร็จที่สังคมจะต้องมีองค์การเหล่านั้นอยู่ ดังนั้นประสิทธิผลขององค์การ (Organizational Effectiveness) จึงเป็นความสามารถขององค์การในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมความสามารถในการดำเนินการกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ (Evan, W.M. 1976) โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด บุคลากร เพื่อความอยู่รอดและดำรงรักษาแผนแม่บทที่ดีขององค์การ (ปิทยา ย. ดันปีติ, 2547) การศึกษาประสิทธิผลขององค์การจึงควรเกี่ยวข้องกับปัจจัยในทุกปัจจัยอย่างชัดเจน เพราะองค์การที่มีประสิทธิผลย่อมมีปัจจัยที่เอื้อและตอบสนองต่อการกิจหรือวัตถุประสงค์ขององค์การได้ในทุกสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงบริบทอยู่เสมอ องค์การทางด้านการศึกษาเป็นองค์การที่มักได้รับผลกระทบในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงบทบาทและแนวทางการดำเนินงานตามภาวะของผู้นำองค์การ โครงสร้างองค์การ บรรยากาศขององค์การ ความผูกพันต่อองค์การ และวัฒนธรรมของกระแสโลกาภิวัตน์, มาโดยตลอด (Hoy, W.K., & Miskel, C.G. 2001) (Hanmen & Freeman, 1977 : 109 อ้างอิงใน รังสรรค์ โจนยา, 2546 : 26) กล่าวไว้ประสิทธิผลขององค์การคือ การที่องค์การสามารถดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ (Gordon & Others, (1990 : 14) กล่าวว่าประสิทธิผลขององค์การ คือ ขีดความสามารถขององค์การที่จะดำเนินการผลิตเพื่อก่อให้เกิดผลผลิต ดำเนินตามเป้าหมายต่าง ๆ ที่องค์การกำหนดขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาซึ่งเป็นองค์การทางการศึกษา เกิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 โดยการรวบรวมสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานสามัญศึกษา และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด รวมเป็นหน่วยงานเดียวคือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งมาจาก 3

หน่วยงานเดิมที่มีโครงสร้างของกิจการ บรรยากาศของกิจการ วัฒนธรรมของกิจการ และความผูกพันต่อองค์ การปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของบุคลากรการแตกต่างกันไปด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแล้วจำนวน 183 เขต และมีการประกาศจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 42 เขต โดยแยกโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เคยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดั้งเดิม เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา” ในปี พ.ศ. 2553 ในภาพรวม และหากข้อมูลการประเมินที่ผ่านมาในช่วงปีงบประมาณ 2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีผลการประเมินในมิติประสิทธิผลภาพรวมอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ โดยมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 2.89 จากคะแนนเต็ม 5 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 : 50) และจากข้อสังเกตประกอบการประเมินพบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดกรอบภารกิจ เป้าหมายและมาตรฐานการทำงานอย่างชัดเจนรอบด้าน โดยมุ่งที่ผลสัมฤทธิ์สุดท้ายแต่ไม่ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบที่นำไปสู่เป้าหมายหรือพิจารณาหาแนวทางในการพัฒนาองค์การให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐาน เมื่อพิจารณาถึงการศึกษองค์การประกอบประสิทธิผลองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นตัวจักรขับเคลื่อนสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์การให้ชัดเจนดังที่ วิทยากร เชียงกูล (2552 : 147) ได้เสนอในงานการศึกษาสถานะการศึกษาไทยปี 2553 ไว้ว่า การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการจัดองค์การบริหารเท่านั้นแต่ละเลยองค์ประกอบขับเคลื่อนอื่น ๆ ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ซึ่งหากพิจารณาจากงานศึกษาเกี่ยวกับองค์การของนักวิชาการหลายๆ ท่าน ซึ่งอาจพิจารณาเทียบเคียงกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จากข้อมูลและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยมุ่งศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และความสัมพันธ์ ของปัจจัยต่อศึกษาปัจจัยเชิง

สาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
3. เพื่อสร้างแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
4. เพื่อยืนยันแบบจำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นว่ามีความถูกต้องเหมาะสมและการนำไปใช้ได้

ขั้นตอนการออกแบบการวิจัย (Research Design Stage)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. กำหนดกรอบความคิดในการวิจัย
3. สร้างแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
4. ออกแบบเครื่องมือ
5. หาคุณภาพเครื่องมือ
6. เก็บรวบรวมข้อมูล
7. วิเคราะห์ข้อมูล
8. สรุปผลและรายงานผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้างานของสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 183 เขต โดยมีผู้อำนวยการ จำนวน 183 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 1,464 คน และ หัวหน้างานในสำนักงานเขตจำนวน 4,392 คน รวม 6,039 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้างานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 183 เขต จำนวน 420 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาว่าจังหวัดที่มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขตเดียว หรือหลายเขตลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) มีทั้งหมด 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ตอนที่ 3. แบบสอบถามเกี่ยวกับโครงสร้างองค์การสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ตอนที่ 4. แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ตอนที่ 5. แบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ตอนที่ 6. แบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันของบุคลากรที่มีต่อองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ตอนที่ 7. แบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ตอนที่ 8. แบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานความสำเร็จของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

แบบสอบถามตอนที่ 2 – 8 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ท่านนักคะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีประสิทธิผล มากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีประสิทธิผล มาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีประสิทธิผล ค่อนข้างมาก
- 2 คะแนน หมายถึง มีประสิทธิผล น้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีประสิทธิผล น้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและผลการ

ปฏิบัติงานของสำนักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2. ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย

3. สร้างตารางวิเคราะห์ปัจจัยและข้อคำถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัดและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงข้อคำถามให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อประธานและกรรมการผู้ควบคุมคุณภาพขั้นตรวจสอบแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อพิจารณาความชัดเจนและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ความครอบคลุมและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของแบบสอบถาม

3. นำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด มาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเนื้อหา (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไป

ทดลองใช้ (Try out) กับผู้ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้างานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) นำมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมแล้วคัดเลือกเอาข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้น ไปและวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.962

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนภายใน 2 สัปดาห์ และบางส่วนที่ได้รับเข้าดำเนินการโดยโทรศัพท์ขอความอนุเคราะห์ไปทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และเพื่อความรวดเร็วในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับสำนักงานงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ส่งช้า ก็จัดส่ง แบบสอบถามให้ใหม่ และโทรศัพท์ไปสอบถาม หากเสร็จแล้วก็ขอความอนุเคราะห์ให้ส่งให้ผู้วิจัยโดยเร็ว บางเขตผู้วิจัยเดินทางไปเก็บด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงบรรยาย

ใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าพิสัย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน

สถิติอ้างอิง

1. วิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง

2. วิเคราะห์ความสอดคล้อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

3. การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา การประเมินความ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

ตัวแปรทั้งหมดคือ ปัจจัยพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร การโครงสร้างองค์การ วัฒนธรรมองค์การ บรรยากาศองค์การ และความผูกพันต่อองค์การ เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาคือ โครงสร้างองค์การ วัฒนธรรมองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ ตามลำดับ โดยปัจจัยบรรยากาศองค์การมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2) ลักษณะความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า ตัวแปรทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางบวกโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .119 ถึง .980 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ศึกษาเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุและตัวแบบประสิทธิผลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแบบของตัวปัจจัยเชิงสาเหตุ จำนวน 5 ปัจจัย และตัวแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีมาตรฐานจำนวน 1 ปัจจัย พบว่าตัวแบบเชิงทฤษฎีทั้งหมดสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงว่าตัวแบบมีความตรงเชิงโครงสร้าง มีความถูกต้องเหมาะสมและครอบคลุมในเชิงทฤษฎี สำหรับผลการวิจัยในแต่ละตัวแบบ ปรากฏผลดังนี้

3) ลักษณะความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดพบว่า ตัวแปรทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางบวกโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .119 ถึง .980 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ศึกษาเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้สะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมผู้นำองค์กรเป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลของการดำเนินงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ วัฒนธรรมองค์การ โครงสร้างองค์การ และพฤติกรรมผู้นำของผู้นำองค์กรเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บรรยากาศองค์การเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของการ์ติ อนันต์นาควิ (2545) ที่พบว่า

ความผูกพันต่อองค์กร เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผล ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา และจากการค้นพบของ วิลเลท ล้อมละกู (2555) อธิบายได้ว่าความผูกพันต่อองค์กรเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมของการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรในขณะที่การศึกษาของ Mowday, Potter & Steer, (1982) พบว่าความผูกพันมีผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลขององค์กร วัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของอำพร อัสวโรจนกุลชัย (2554) โครงสร้างองค์กรเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของอำพร อัสวโรจนกุลชัย (2554) ; (Dafi : 2003); ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ (2540) ; และ Robbin, S.P. (1993) ทั้งนี้จากการศึกษายังพบว่าโครงสร้างองค์การ(การจัดแผนก/กลุ่มงาน การจัดสายบังคับบัญชา การมอบหมายงาน) ส่งผลทางตรงไปยังวัฒนธรรมองค์กร(วัฒนธรรมองค์กรลักษณะสร้างสรรค์ ลักษณะตั้งรับ-เฉื่อยชา หรือการตั้งรับแบบก้าวร้าว) อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับพฤติกรรมผู้นำองค์การในการจัดบรรยากาศในการทำงาน ส่งเสริมให้รวดเร็ว คล่องตัวและทันต่อเหตุการณ์ สร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจสร้างจิตสำนึกการให้บริการและความรับผิดชอบของบุคลากรในสำนักงานให้มากขึ้น สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมนำเทคโนโลยีมาใช้สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยคือ ควรศึกษาในระยะยาวและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2553). แนวทางการพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). การบริหารองค์การ. กรุงเทพมหานคร: ธนการพิมพ์.
- ชินภัทร ภูมิรัตน. (2549). แนวทางพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. เอกสารประกอบคำบรรยาย. กรุงเทพมหานคร.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. คุุณานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุุณวุฒิจิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การ. กรุงเทพมหานคร: วิสัทธิพัฒนา.
- ปิเศษย ดันปีติ. (2547). การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงระบบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์คุุณศาสตรคุุณวุฒิจิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รอนบินส์, สพิเฟ่น พี, และเคาร์เตอร์ มารี. (2547). การจัดการและพฤติกรรมองค์การ. (วิรัช สงวนวงษ์วาน,แปล) (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า, และของดาร์ฟท์. (Daff, p. 2003).
- รังสรรค์ โคมยา. (2546). ประสิทธิภาพองค์การตามกรอบแนวคิดของความเป็นเลิศด้านพฤติกรรมบริการสุขภาพในโรงพยาบาลของรัฐ เขตการสาธารณสุข 6. คุุณานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาคุุณวุฒิจิต, สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิทยากร เขียงกุล.(2552). สถานะการศึกษาไทยปี 2551/2552 บทบาทการศึกษากับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.จี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). คู่มือพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Evan, W.M. (1976). *Organizational theory and organizational effectiveness: An exploratory analysis*. Retrieved October 2, 2004, from <http://www.ebsco.com>.
- Hoy, W.K., & Miskel, C.G. (2001). *Educational administration: Theory, research and practice* New York : McGraw – Hi